

Eduskunnan sivistysvaliokunta
 SiV@eduskunta.fi

27.09.2017

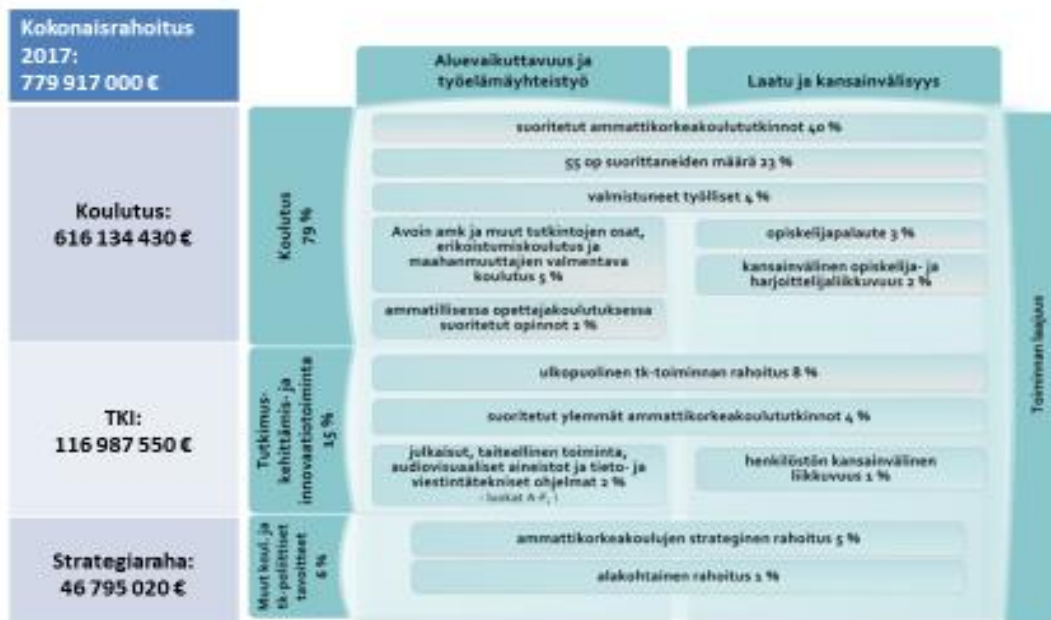
ASIA: HE 106/2017 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2018
<http://www.eduskunta.fi/valtiopaivaasiakirjat/HE+106/2017>
Valtion talousarvioesitys vuodelle 2018

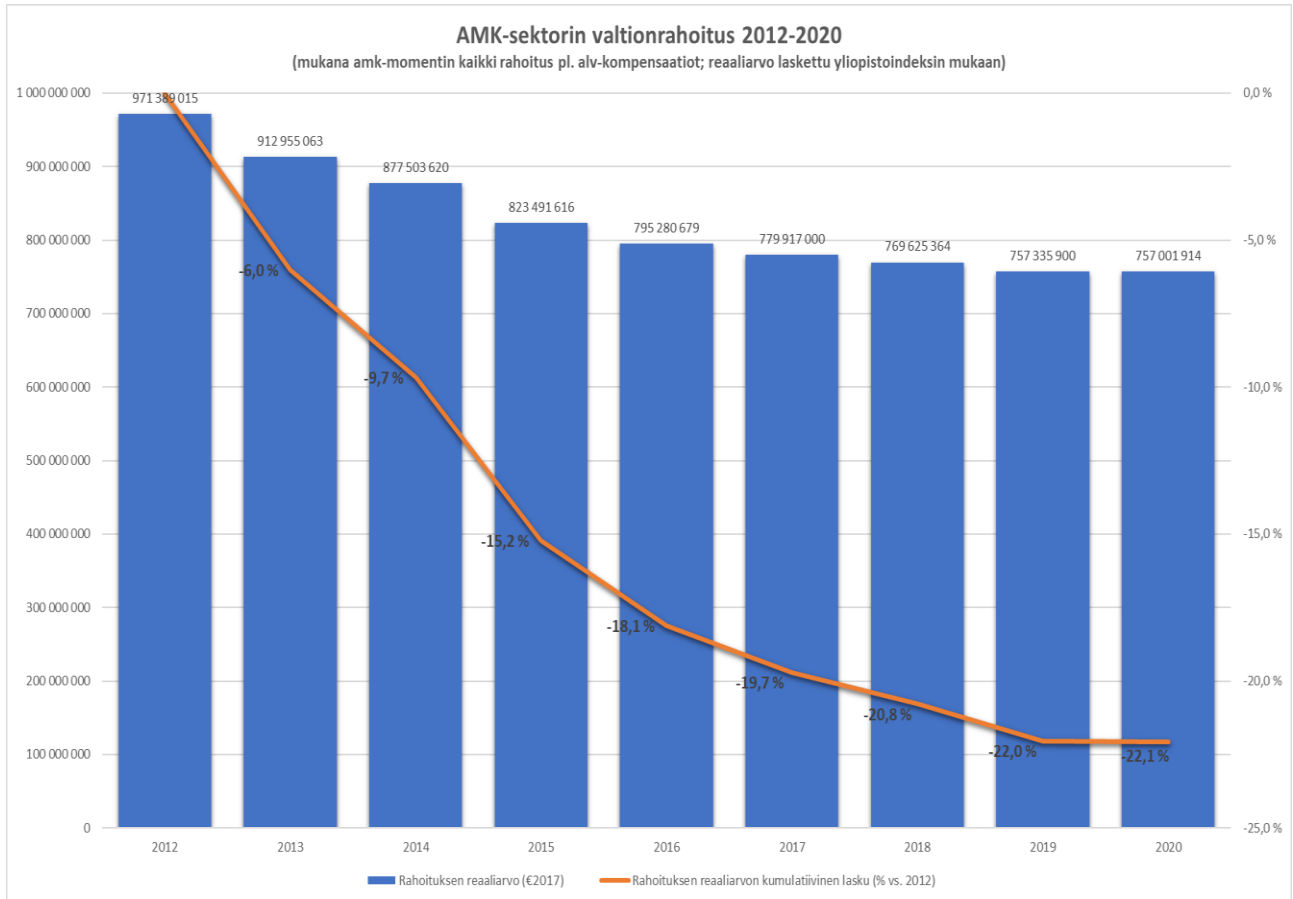
Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry (myöhemmin Arene) kiittää kutsusta kuulemistilaisuuteen ja esittää lausuntonaan seuraavaa;

Ammattikorkeakoulujen valtion perusrahoitus – laskeva kehitys vuosina 2012-2020

Vuodesta 2014 alkaen ammattikorkeakoulujen valtion rahoitus on perustunut rahoitusmalliin, jossa keskiössä ovat toiminnan tulokset ja vaikuttavuus (mm. tutkinnot, opintojen eteneminen, kilpailun TKI- rahoituksen määrä). Uusin rahoitusmalli astui voimaan vuoden 2017 alusta, jossa uutena elementtinä on mm. strategiarahoitus 5 % ja alakohtainen rahoitus 1 %. (Kuvio 1)

Rahoitusmalli 2017–2020

Kuvio 2. Amk- sektorin valtionrahoitus perustuu valtion talousarvioon vuosina 2012-2020, OKM:n ammattikorkeakoulumomentti (pl. alv-kompensaatiot). Rahoituskehityksen reaaliarvossa on otettu huomioon myös Kiky- sopimuksen vaikutukset ammattikorkeakouluille.

Ammattikorkeakoulujen valtion rahoitus on ollut voimakkaasti aleneva (yli 22%) viimeisten 6 vuoden aikana.

Huomionarvioista ammattikorkeakoulujen rahoituksen osalta on se, että *indeksikorotukset ammattikorkeakoulujen perusrahoitus pohjaan ovat jääneet vuodesta 2012 alkaen toteutumatta. Näin ollen ammattikorkeakoulujen perusrahoituksen kehitys ei ole vastannut useampaan vuoteen kustannustason muutoksia.*

Valtion talousarvioesitys ja ammattikorkeakoulut 2018

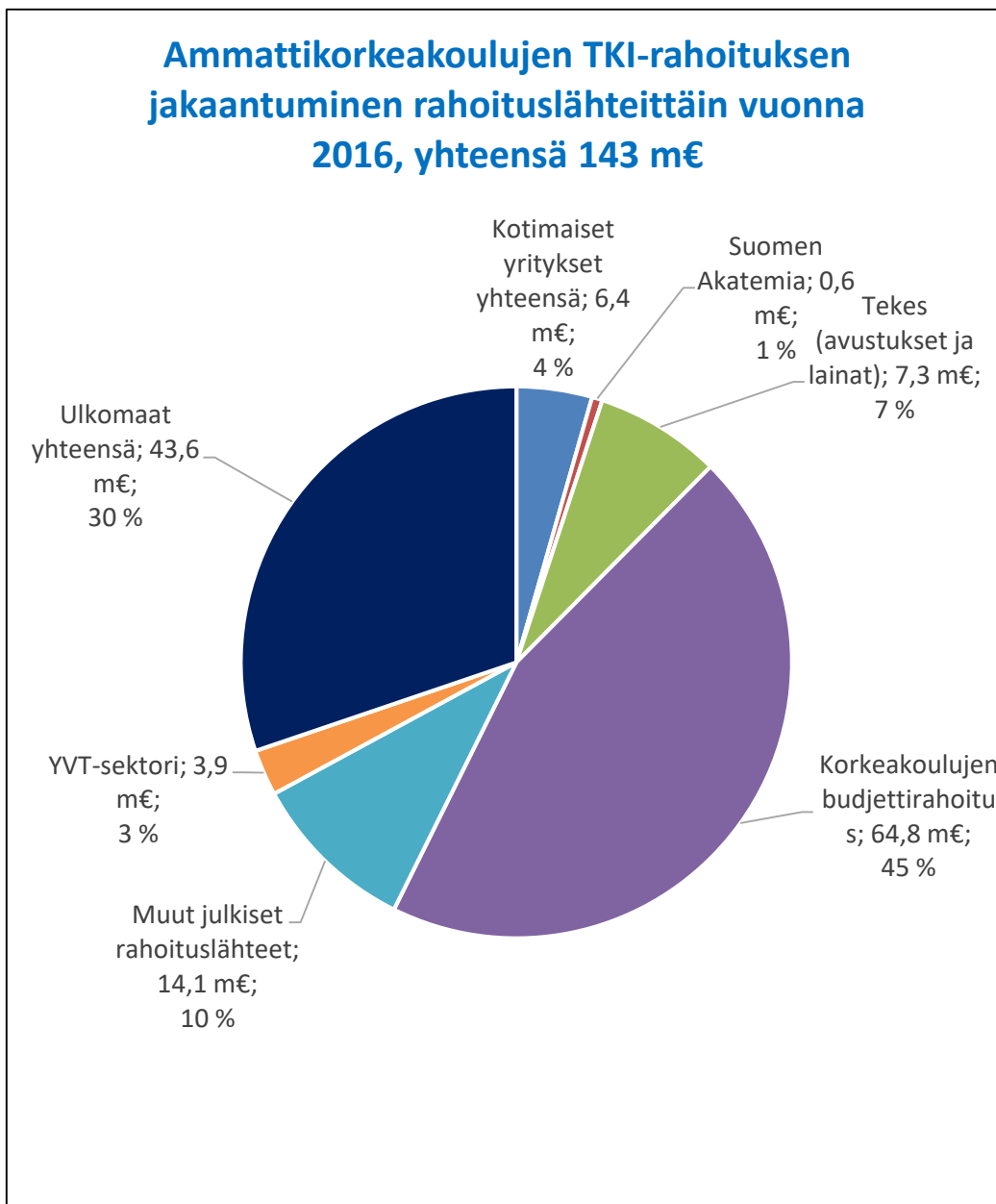
Valtion rahoitus ammattikorkeakoulujen toimintaan vuonna 2018 on noin 757 miljoonaa euroa ilman arvonnäkökompensaatiota. Se on noin 25 % Opetus- ja kulttuuriministeriön korkeakouluopetuksen ja tutkimuksen budjettimomentista.

Hallituksen talousarvioesityksessä vahvistetaan kärkihankkeiden kautta muun muassa *korkeakouluopetuksen digitaalisia oppimisympäristöjä ja ympärivuotisen opiskelun edellytyksiä.*

Arene pitää kärkihanketoimenpiteitä myönteisinä, mutta *ne eivät toiminnallisesti korjaa ammattikorkeakoulujen perusrahoituksen tasoa sekä pitkäjänteistä talouden suunnittelua ja toimintaa ammattikorkeakouluissa.*

Arene ry tuo eduskunnan sivistysvaliokunnan tietoon vakavan huolensa ammattikorkeakoulujen perusrahoituksen kehityksestä ja sen vaikutuksista ammattikorkeakoulujen lakisääteisiin tehtäviin; korkeakouluopetukseen ja TKI- toimintaan. Arenen kanta on, että ammattikorkeakoulujen valtion perusrahoitusta tulee voida jatkossa myös vahvistaa, jotta ei entisestään vaaranneta ammattikorkeakoulujen lakisääteisten perustehtävien laadukasta ja pitkäjänteistä toteuttamista.

Talousarvioesityksessä Arene näkee myönteisenä – mutta riittämättömänä – panostuksen ammattikorkeakoulujen TKI- toimintaan, yhteensä 5 milj. euroa. Lisäpanostuksia tarvitaan edelleen ammattikorkeakoulujen TKI- toimintaan. Tällä hetkellä kansalliset rahoitusinstrumentit eivät riittävästi tunnista ammattikorkeakoulujen TKI- toiminnan mahdollisuuksia. Ammattikorkeakoulujen julkinen TKI- rahoitus on jäänyt voimakkaasti jälkeen yliopistojen tutkimusrahoituksesta (Kuva 3).

Kuva 3. Ammattikorkeakoulujen TKI- rahoituksen jakaantuminen 2016 (Tilastokeskus).

Arene toteaa, että talousarvion panostukset korkeakoulutettujen muuntokoulutukseen ja työvoimakoulutukseen ovat erittäin kannatettavia ja oikean suuntaisia. Erityisesti ammattikorkeakoulujen tekniikan alan insinöörikoulutuksella /YAMK- koulutuksessa voidaan vastata nopeasti teollisuuden uuteen osaamiskysyntään.

Talousarvioesityksessä *datalähtöisen tutkimuksen* sekä korkeakoulujen tutkimuksen yhteiset tietotekniset palvelut/verkot ovat kannatettavia panostuksia mm. korkeakoulujen välisen yhteistyön sekä *avoimen tutkimuksen ja avoimen datan käytön edistämiseksi*.

Arene pitää erittäin tärkeänä, *ammattikorkeakoulujen pääomittamista*. Talousarviossa esitetään kertaluontoinen *panostus ammattikorkeakoulujen pääomittamiseen yhteensä 24 milj. euroa*. Pääomittamista tukee se, että ammattikorkeakouluilla on mahdollista hakea rahankeräyslupaa yksityisen pääoman kerryttämiseksi. Jotta varainkeruun aikataulu on mahdollista esitetyssä ajassa, on erittäin tärkeää, että Poliisihallituksen lupamenettely on mahdollisimman jouheva. Tämän hetkisen tiedon mukaan lupakäsittely kestää jopa 5- 6 kuukautta.

Arenen esittää, että talousarvioesityksessä 2018:

- 1. SOTE-lakivalmistelua ja valtion talousarvioesitystä 2018 tarkennetaan niin, että ammattikorkeakoulujen sote-alan koulutuskorvaukset kompensoidaan ammattikorkeakouluille täysimääräisesti.** *Ammattikorkeakoulut maksavat sosiaalialan-, ja terveysalan opiskelijoiden koulutuskorvauksia harjoittelusta perusrahoituksestaan harjoittelupaikoille (mm. sairaanhoitopiirit). Vuonna 2015 ammattikorkeakoulut maksoivat koulutuskorvauksista maksuja yhteensä 7.5 milj. euroa. Yliopistot eivät maksa näitä korvauksia perusrahoituksestaan. Samoin ammatillisen koulutuksen reformissa laki kieltää oppilaitoksia maksamasta koulutuskorvauksia. **Ammattikorkeakoulujen osalta tilanne on edelleen korjaamatta.***
- 2. Hallitus pidättäytyy indeksileikkausten jäädyttämisestä ammattikorkeakoulujen osalta.**
- 3. Hallitus panostaa ammattikorkeakoulujen tuottamaan osaamiseen** vahvistamalla ammattikorkeakoulutuksen rahoitusta (mm. muuntokoulutus, sote-osaaminen) ja **kohdentaa tutkimukseen varattuja määrärahoja myös ammattikorkeakoulujen soveltavan tutkimuksen ja innovaatiotoiminnan rahoittamiseen.** Niin, että myös ammattikorkeakoulut voivat olla rahoituksen hakijoina kaikissa kansallisissa tutkimusrahoituksissa.

Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry

Tapio Varmola
puheenjohtaja

Riitta Rissanen
toiminnanjohtaja